

HBL

HUFVUDSTADSBLADET

”Människor vill inte ha medicin, de vill ha popcorn. Det inser populister och nationalister, som upplever en chock då deras önske-
drömmar krockar med verkligheten: covid-19.

Torsten Fagerholm i ledaren på sidan 4

Nummer 145
Årgång 156
3,50 €

LÖRDAG 30 MAJ 2020

FOTO: NIKLAS TALLQVIST

Forskare vill utbilda 50 coronahundar. Hundar kan upptäcka coronavirus hos människor redan innan personerna känner sig sjuka. Hittills har tre hundar i Finland lärt sig hur viruset luktar, Susanna Paavilainens Kössi är en av dem. Nu hoppas forskarna snabbt kunna utbilda fler hundar och sätta dem i tjänst på flygplatser, färjterminaler och äldreboenden för att hitta smittobärarna.

Nyheter
10

Sommarstugor går åt som smör i solsken

Stora lyxvillor eller enkla torp – allt lockar

Coronaviruset får oss att hitta nya lösningar också för vår fritid. Ett tecken på det är att sommarstugorna säljer som aldrig förr. Stora lyxvillor, små torp med utedass – allt går åt. I en del områden råder till och med brist på stugor.

– Det var nog coronaviruset som aktualiserade köpet, säger Karin Palmén hittade ett torp till familjen i Raseborg.

Nyheter
4

Nyheter
16

FOTO: NIKLAS TALLQVIST

De blickar mot framtiden. Albert Rehnström, Touko von Koskull, Catarina Selroos och Alexandra Wikberg går ut skolan med en yrkesexamen i bagaget. Den glädjen kan inga kriser i världen ta ifrån dem.

Nu är det fritt fram att resa här hemma

Regeringen har hävt rekommendationen om att vi ska undvika inrikesresor.

Näringsminister Mika Lintilä, med ansvar för turism, menar att beslutet att ge grönt ljus för resor i Finland är förnuftigt.

Han hann flagga för det redan innan regeringen kom med sitt besked, vilket orsakade en del förvirring.

6

“Inget vetenskapligt stöd för nyttan av munskydd”

12

001362-20-22

20022
6 414880 013625

”Vi är unga och vi har ett yrke” – Livet, här kommer vi!

En nybliven kock, en elmontör, en fordonsmekaniker och en närvårdare. För Touko von Koskull, Catarina Selroos, Albert Rehnström och Alexandra Wikberg är framtidstron stark. Varken coronakrisen eller en osäker arbetsmarknad kan stoppa dem. Det är friheten som hägrar.

När de började i ettan kändes sexorna jättestora. När de själva gick ut sexan kände de sig jättesmå. I högstadiet var niorna alltid enorma och skrämmande, men när de själva slutade grundskolan kände de sig inte alls lika tuffa.

I dag, efter ytterligare en avslutad etapp i livet och med en färsk yrkesexamen i bakfickan, har de svårt att placera sig själva.

– Vad är vi nu ... Vi är unga, men ibland är vi gamla, funderar **Alexandra Wikberg**.

– När jag fyllde 18 och fick visa id för första gången kändes det otroligt häftigt, andra gången var det ingen större grej. Första gången i bilen efter att ha fått körkort var magisk. Andra gången var det inget speciellt att köra, säger **Albert Rehnström**.

Hur känns det nu, att för första gången få bära vita mössan som ett bevis på att ni har ett yrke?

– Ja ... den enda skillnaden är att jag får byta arbetskläder. På fredag går jag till jobbet i min studieoverall med Praktikums logo på. På måndagen går jag till samma plats men får ha bilfirmans egen halare med Volkswagens egen logo. Och så får jag lön.

För bilmekanikern Albert Rehnström har arbetspraktiken övergått i en tjänst på bilfirman som han jobbat för hela varen.

Närvårdaren Alexandra Wikberg har fått ett vikariat på det daghem hon gjort praktik på. Elmontören Catarina Selroos ska sommarjobba på byggfirman hon känner sedan tidigare. Och kocken Touko von Koskull har gjort olika inlägg och söker jobb inom branschen, men inleder militärtjänstgöringen i juli och tar därför ingen stress över de närmaste framtidsplanerna.

Cars ledde till verkstad

Till skillnad från många jämnåriga

■ Framtidsforskaren Alekski Neuvonen på tankesmedjan Demos uppmanar de unga att vara öppna för nya möten och utmaningar. – Var inte rädd för att testa nytt, arbetsmarknaden är i ständig förvandling. FOTO: HANS PAUL / HBL-ARKIV

FAKTA

Alekski Neuvonens hälsning till nyutexaminerade

● Sikta på att de närmaste tio åren möta så många olika sorters människor som möjligt. Lär dig förstå hur de tänker och reagerar på olika saker.

● Testa på en hobby, prova på konst, teater eller hantverk till exempel.

● Kom ihåg att jobbet eller studierna inte är allt här i livet.

har de här fyra redan länge vetat vad de vill med livet.

– Det är synd att sådana som inte har något bättre att göra upptar platser på yrkeslinjerna och sitter omotivierade på lektionerna. Det är bortkastade resurser, säger de.

– Många tänker att man väljer yrkesskola om man inte vet vad man ska göra. Men det är tvärtom. Om man inte vet kan man gå till gymnasiet och få tre år till att fundera. Här får du ju ett yrke.

Alexandra Wikberg har alltid vetat att hon vill arbeta med barn.

– Jag har sex syskon och vill ha många egna barn. Först tänkte jag att nej, jag vill inte jobba med spyor och snor och bajs. Men sedan testade jag på äldreomsorgen och insåg att jag inte vill dela ut piller så därför valde jag barnen, det kändes naturligt.

Albert Rehnström var fem år då han såg filmen Cars.

– Det där motorljudet var allt jag behövde. Efter det visste jag precis vad jag vill jobba med.

– Åh, du har fått leka med bilar sedan du var liten pojke, inflikar Selroos och tillägger:

– Jag funderade också på att bli bilmekaniker men min syster blev det och när hon sökte jobb blev hon ratad för att hon var kvinna. Det fick mig att välja ellinjen i stället.

Och vad fick Touko att bli kock?

– Filmen Ratatouille, föreslår någon. Touko von Koskull skrattar.

– Intresset väcktes då jag på högstadiet gjorde praktik på en mexikansk restaurang i Östra centrum. Då kändes det ganska klart. Bossen där påpekade att kundservice var ett helt naturligt val för mig.

Respekterad årskull

De är alla stolta 01:or, en årskull född precis i början av det nya århundra-

det. Och det är inte helt egalt.

– Vi får fortfarande vara med de äldre som är födda på 90-talet. Vi har deras respekt på något sätt och får ”squeeze in” bland dem. 02:orna börjar redan vara för unga.

Catarina Selroos har listat ett flertal saker som grämer just 01:orna.

– Vi är den sista årskullen som tog mopedkörkortet utan att få tillstånd att köra lätta bilar. Och vi var den sista årskullen som ännu har skalan 1–3 på betygen, nu ges betygen 1–5 och det är mycket bättre. Vi har liksom bara tre alternativ, antingen är man bra eller dålig eller så är man mitt emellan och ingenting.

– Men 01:orna är bäst! Vi har gått ut skolan på helt utsatt tid.

– Det var nära att jag blev en 02:a, men tur att jag bestämde mig för att födas den 31 december, utbrister Wikberg.

Det märks att de inte har setts på länge, inte sedan skolan övergick till distansundervisning i mars. Egentligen skulle de bara vilja prata, kramas, springa runt i gräset och öva på att vara helt fria.

Nu återstår enbart att hämta den vita mössan nästa vecka. Själva examensfesten är uppskjuten till hösten.

– Det känns lite synd att inte få firat det stort nu, att ordna dimission

på hösten är ändå inte samma sak, säger Wikberg.

Coronakrisen har ändå inte lyckats rubba deras tro på framtiden.

– Det har varit långråkigt att sitta hemma mellan fyra väggar, men inte påverkar det mig annars, säger Wikberg.

– Det finns nog jobb för oss i framtiden. Men du måste visa att du är duktig och göra något. Och så är det alltid lättare om man har kontakter. Arbetspraktiken spelar ganska stor roll, säger Rehnström.

Råd på vägen

Att de här fyra kommer att ha en plats på arbetsmarknaden i framtiden är Alekski Neuvonen övertygad om. Han är framtidsforskare på tankesmedjan Demos och ser förbi både arbetslöshetssiffror och hotbilder.

– Jobb kommer alltid att finnas, men i dagens värld måste vi komma ihåg att alla har olika drömmar om hur och vad de vill jobba med. Ett rutinjobb räcker kanske för någon, medan en annan inte nöjer sig med det. Det finns stora skillnader inom samma bransch, vill du som kock servera samma meny vecka ut och vecka in? Är du nöjd med att få förädla halvfabrikat eller har du helt andra ambitioner? Alla har vi olika drömmar.

Men, påpekar Neuvonen, drömmar kan förändras och för en nybliven yrkeselev eller student är allt möjligt.

– Inom alla yrken kan du gå vidare, specialisera dig och bli något stort, resa utomlands eller förkovra dig.

– Viktigast är egentligen att det föds en spiral av att utvecklas och lyckas. Man fortsätter lära sig livet ut. Det att skoldörren nu stängs bakom en betyder inte att skolan skulle vara slut för evigt. Många har tre till fyra olika yrken under sitt liv. Det är dagens arbetsmarknad.

Annat prestera på jobbet

För elmontören Catarina Selroos är det en självklarhet att studera vidare i något skede.

– Först tänkte jag jobba några år och skaffa mer erfarenhet men sedan fortsätter jag kanske studera till ingenjör.

– Livet är ju en ständig skola, den tar nog inte slut. På varje arbetsplats är det nytt. Fast just nu känns det jätteskönt att få lägga skolan bakom sig, säger Alexandra Wikberg.

De andra håller med.

– Hittills har allt fokus varit på att prestera bra. Nu får vi bara jobba.

Att prestera på jobbet är en an-

nan sak, menar de. Där lär man sig nytt hela tiden, men det är mer krävande.

Hur är det att vara ung och ny på arbetsmarknaden?

– Det är inte alltid helt lätt, jag är ju både ung och kvinna i en mansdominerad bransch. Men kvinnor kan också göra skitiga jobb. Då jag började studera satt jag alltid tyst och gjorde ofta alla pararbeten ensam, men nu vågar jag ta plats, säger Selroos.

Exempel för livet

Det viktigaste enligt Aleks Neuvonen är vilka människor de nyutexaminerade möter till näst. Från att ha umgåtts främst med jämnåriga och bekanta vuxna uppstår nu ett helt nytt sammanhang med nya arbetsgemenskaper och nya vuxna.

– De personer man möter inom de närmaste åren kommer att ha en stor betydelse för framtiden. Därför är det viktigt att lära känna olika sorters människor, de fungerar som exempel i livet, kanske mer än man tror.

Vilket sorts jobb man börjar med är egentligen egalt, enligt Neuvonen.

– Huvudsaken just nu är att få en rutin och ett sammanhang. Öva dig

på att vara på jobbet och träffa andra människor.

Neuvonen betonar också vikten av att testa på annat vid sidan om jobbet. När krisen kommer eller något hindrar en från att utföra det sedvanliga jobbet måste det finnas annat att ty till. Med erfarenhet av coronavåren har det visat sig viktigare än någonsin. Arbetsgemenskapen har ändrat karaktär och rubbat cirkelarna.

– Arbetsplatsen är inte längre en trygg ö på samma sätt som förut.

Han uppmuntrar därför de unga att testa på mycket nytt, nya hobbyer, nya människor, nya miljöer.

– Om man stagnerar och fastnar i rutinjobb i tio år framåt kommer tröskeln att byta att bli ännu högre.

Hurudan sorts framtid väntar de här unga i dag? Vad ska de komma ihåg då de ger sig ut på arbetsmarknaden?

– Människans viktigaste egenskap är att vi kan kommunicera med varandra, den förmågan ska vi inte glömma bort. Vi vet inte när eller i vilken skala automationen och robotarna tar över våra arbetsuppgifter, men så länge vi har förmågan att umgås och tala med varandra är vi outhärliga på arbetsmarknaden. Där kan inget ersätta oss. Därför är det här en

viktig förmåga att utveckla och hålla vid liv.

Stolta mössbärare

Rehnström, von Koskull, Wikberg och Selroos visar inga tecken på att luta sig tillbaka. Catarina Selroos drömmer om ett eget företag i framtiden. Touko von Koskull vill kombinera sitt stora intresse för festivaler och restauranger.

– Jag ska ha min egen matvagn på en festival.

– Låt mig skaffa fram bilen! utbrister Albert Rehnström. Vilken modell ska den ha?

– Och jag kan fixa elen. Och nog behöver vi en vårdare på plats också, säger Selroos.

Men det är längre fram i tiden. För de här fyra unga är nuet minst lika viktigt, och det inbegriper den skinande blanka mössan som snart ska läggas på huvudet.

I den ligger både glädje och stolthet.

– Vår mössa är inte svartvit, den har färg och visar att vi har gjort något.

– Jo, vi har gjort något med livet! Vi har ju fått ett yrke.

JOHANNA HÄGGBLOM

johanna.haggblom@ksfmedia.fi

■ Elmontören Catarina Selroos ska ägna sommaren åt att sköta elunderhåll i stadens skolor och daghem, närvårdaren Alexandra Wikberg gör inhopps på ett daghem, bilmekanikern Albert Rehnström ska byta oljefilter och fixa repor på en bilfirma vid flygplatsen och kocken Touko von Koskull rycker in i armén.

FOTO: NIKLAS TALLQVIST

Viktigast är egentligen att det föds en spiral av att utvecklas och lyckas. Man fortsätter lära sig livet ut. Det att skoldörren nu stängs bakom en betyder inte att skolan skulle vara slut för evigt.

Aleksi Neuvonen

Framtidsforskare